

Természetes szárítású dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2002-2010

VARGA LAJOS
Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

Az AGROPORT-D Kft. folyamatos nemesítői munkájával igyekszik biztosítani a megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező dohányfajtát.

Munkánk eredményességét jelzi, hogy Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, amely hosszú és következetes munkát igényel. A kórokozó populációban, valamint a dohánytermesztés körülményeiben beálló változások folyamatos nemesítői munkát tesznek szükségessé.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy valamennyi, a termesztők és gyártók által kívánt tulajdonság optimális szintű beépítése egy adott fajtába – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit számos kiadványban, bemutáción, üzemi kísérletben ismertettük.

Jelen munkánkban a 2010-es természetes szárítású (burley) fajta összehasonlító vizsgálataink eredményeit mutatjuk be a korábbi évek adataival kiegészítve.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2002 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmazott, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utalt.

A 2002–2006 között az alaptrágyaként felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 150-185 kg/ha, fejtrágyaként 100 kg/ha N került kijuttatásra.

A 2007-es évtől kezdődően kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. A kísérlet talaja csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez. A talaj mésztartalma a szántott rétegben alacsony, gyengén savanyú kémhatású, humusztartalma „közepes”, foszfor és kálium ellátottsága „jó”.

2010-ben N: 44 kg/ha, P₂O₅: 114 kg/ha, K₂O: 48 kg/ha hatóanyag került kijuttatásra alaptrágyaként, illetve további 100 kg/ha N fejtrágyaként.

A 2010. év időjárása a dohánytermesztés szempontjából rendkívül kedvezőtlen volt. A tenyészidőben lehullott csapadékmennyiség közel duplája volt a sokévi átlagnak. A sok csapadék és a kissé hűvösebb nyár nem kedvezett a dohány fejlődésének, illetve rendkívül megnehezítette a szántóföldi munkákat.

A nagy mennyiségű csapadék eloszlása viszonylag egyenletes volt ültetéstől betakarításig, viszont június első felében egy rövid száraz, magas hőmérséklettel párosuló időszakban kénytelenek voltunk egy alkalommal öntözést végezni 12 mm vizet kijuttatva. Ezután a rendszeres csapadék állandósult, így további öntözést nem végeztünk.

A kedvezőtlen évjárat ellenére a kísérletben szereplő fajták terméseredménye és minősége megfelel egy átlagoshoz közeli évjárat eredményeinek.

A vizsgálatokat kisparcellás kísérletben végeztük négy ismétlésben, 50 töves parcellákon. A kísérletben államilag elismert fajták és egy fajtajelölt szerepelt, a honosított TN 86 és TN 90 kontroll fajtákkal kiegészítve.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejézés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 3-4 alkalommal végeztük. A letört anyag szárítása lécre fonva történt.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2010-ben a burgonya y vírusnyomás a kísérleti területen alacsony volt, melyet mutat a fogékony dohányfajták átlagban a közel 28 %-os, míg a rezisztens fajták mindössze 4%-os átlagos PVY fertőzöttsége a Coresta vírusvizsgálati kísérletben.

A KÍSÉRLETEK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatos formában, szöveges értékelés nélkül közöljük. Ezen táblázatok információt szolgáltatnak burley típusú fajtáink szárazsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és a fajták burgonya y vírussal való fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. táblázat burley típusú fajtáink betegség ellenállóságáról tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményeit is figyelembe véve.

Az adatok részletes elemzését mellőzzük, de néhány megjegyzést teszünk:

- Valamennyi vizsgált fajta, fajtajelölt termőképessége megfelelő, a fajták között inkább a terméshozásban vannak különbségek.
- A termelői (válogatási) minőségben az évjáratoknak nagyobb a szerepe, mint a fajtáknak.
- Hazai nemesítésű fajtáink jobb termőképességűek, mint a honosított fajták.

1. táblázat A természetes szárítású dohányfajták szárazsúly adatainak alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2010)

Fajta	Termésátlagok [t/ha]								
	2002	2003	2004	2005 ²	2006	2007	2008	2009	2010
Pallagi 5	3,8	3,5	4,4	3,1	3,2	2,8	2,5	3,7	3,7
Pallagi 7	3,5	3,5	4,4	2,9	3,1	3,3	2,9	4,3	3,8
Pj 12 ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	3,4
TN 86	3,5	3,2	4,0	2,6	2,6	2,7	2,4	3,8	3,2
TN 90	3,5	3,5	4,1	2,5	2,5	2,7	2,8	3,5	3,3

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

² Tájékoztató adat, mivel a területen talajfolt volt

2. táblázat A természetes szárítású dohányfajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2010)

Fajta	A+B válogatási osztály aránya [%]								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pallagi 5	66,4	73,2	64,7	62,5	82,1	83,6	71,3	90,8	71,1
Pallagi 7	66,5	66,1	60,9	66,6	81,6	84,4	65,7	94,4	65,8
Pj 12 ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	78,1
TN 86	69,7	62,2	66,6	58,8	82,8	72,3	73,1	97,3	76,9
TN 90	73,0	64,3	62,8	60,2	78,7	80,7	66,6	94,7	78,1

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

3. táblázat A természetes szárítású dohányfajták PVY fertőzöttségének alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2010)

Fajta	Burgonya y vírus fertőzöttség [%]								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pallagi 5	0	0	0	0	0	0	4	1	0
Pallagi 7	0,5	0	0	0	0	0	4	1	0
Pj 12 ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	0
TN 86	0	0	0,9	0	0	0	5	1	0,5
TN 90	0	0	0,9	0	0	0	4	1	1,5

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

4. táblázat Az AGROPORT-D Kft. által nemesített burley típusú dohányfajták betegség ellenállóságának összefoglalása

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronoszpóra</i>
Pallagi 5	nagyon jó	nagyon jó	jó	közepes	közepes
Pallagi 7	nagyon jó	nagyon jó	jó	közepes	közepes
Pallagi 12 ¹	nagyon jó ²	nagyon jó ²	jó ²	közepes ²	- ³

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

² Eddigi vizsgálati eredményeink szerint

³ Nem ismert

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző közleményében az AGROPORT-D Kft. által nemesített államilag elismert fajtákkal, fajtajelölttel és a honosított TN 86 és TN 90 fajtákkal 2002-2010. években végzett összehasonlító kísérletek eredményeit ismerteti.

IRODALMOJEGYZÉK

VARGA L. (2009): Természetes szárítású dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2002-2009

http://www.madosz.hu/fileok/File/Agroport%20anyagok/Burley_Agroport-D_2009.pdf

Results of comparative studies on air-cured type tobacco varieties, 2002-2010

LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

The author reviews the results of the comparative trial (2002-2010) involved the registered tobacco varieties, variety candidate bred by AGROPORT-D Ltd. compared to TN 86, TN 90 control varieties.